



V Praze dne 30. 11. 2020  
Čj.: OVA 1396/20

## Stanovisko

### **k návrhu zákona o panevropském osobním penzijním produktu a o změně souvisejících zákonů (zákon o panevropském osobním penzijním produktu)**

#### **I. Úvod**

Jedná se o EU nařízení, které stanovuje (pro implementaci) charakteristiky tzv. panevropského osobního penzijního produktu (*PEPP, pan-European personal pension product*). Nařízení nechává členským státům EU prostor pro diskreci, tedy prostor pro upravení některých parametrů vhodných pro národní podmínky.

Situace v ČR je v této oblasti taková, že penzijní produkty (které bychom mohli zahrnout do pomyslného 3. pilíře důchodového systému, tedy dobrovolné, státem mírně zvýhodněné, připojištění), hrají naprosto marginální roli. Někteří poskytovatelé penzijních produktů je samozřejmě vnímají jako relevantní produkt, ale z hlediska stability důchodového systému nejsou nyní soukromé produkty v ČR nijak významné. V této situaci mohou být potenciální negativní dopady transpozice poměrně malé. Existují především dvě možnosti, jak učinit soukromé dobrovolné připojištění zásadnějším, tedy jak motivovat ekonomicky aktivní jedince k úsporám na stáří (tj. nikoliv k úsporám prostředků pro jiné investiční účely, ale k úsporám s podmínkou jejich využití až po dosažení důchodového věku) a těmi jsou:

1. zvýhodnit toto spoření státem (zvýšit příspěvky a podporu či úlevy ze strany státu; případně výraznější a případně i benevolentnější daňové zvýhodnění);
2. zvýšit transparentnost a důvěryhodnost poměrně roztráštěného finančního trhu v této oblasti.

Tato transpozice tak jde nenásilnou cestou standardizace a základní regulace v této oblasti. V případě změn souvisejících s transpozicí tak ani není (vzhledem k malému významu v prostředí ČR) otázkou, zda změny neuškodí, ale především to, zda úpravy pomohou alepší situaci – tedy zda pomohou zvýšit motivaci spořit si na důchod a tím přispět ke stabilitě celého důchodového systému.

Rámec PEPP může pomoci vstupu standardizovanějšímu a transparentnějšímu produktu do doplňkového spoření. Více než na tomto produktu ale v ekonomické realitě bude záležet na nastavení parametrů, které jsou v rámci národních diskrecí – např. možnosti výplaty, podpora státu. To však není předmětem transpozice ani předkládané ZZ RIA (zpráva z hodnocení dopadů regulace). Ovšem pokud nebude nastavení na národní úrovni optimální, pak ani výhody konceptu PEPP nepomohou vyvést doplňkové spoření (pohledem důchodového systému) z bezvýznamnosti.

#### **II. Připomínky a návrhy změn**

ZZ RIA (zpráva z hodnocení dopadů regulace) se zaměřuje na varianty v rámci možných diskrecí. Jde celkem o 6 diskrecí – oblastí, kde lze volit vlastní variantu, které by odpovídaly národním

podmínkám (pro ilustraci mj. v oblasti akumulační fáze, výplatní fáze, poplatků a poskytování informací).

Veřejné konzultace se dle ZZ RIA na str. 8 zúčastnil pouze 1 subjekt. To je nedostatečné, **doporučujeme doplnit nedostatečné výsledky z konzultace za každou popsanou diskreci, pokud to je možné, např. o výsledky z připomínkového řízení**, nebo uvést pouze shrnutí (je zbytečné uvádět, že na danou otázku neodpověděl nikdo, viz například str. 11). Tato skutečnost ukazuje patrně na nevhodný přístup předkladatele k veřejné konzultaci, jejíž závěry jsou kvůli jedinému zúčastněnému zčásti nerelevantní.

V souvislosti s neprůkaznou veřejnou konzultací se ukazuje nedostatečný základ návrhů v datech a poznatcích z reálné ekonomiky. V ZZ RIA naprosto absentuje mezinárodní srovnání, či reflexe zahraničních zkušeností ve srovnatelných ekonomikách, přestože právě ze srovnatelných zemí lze využít inspirace pro národní diskrece. **Doporučujeme opřít argumenty v ZZ RIA o zahraniční srovnání a zkušenosti.**

Varianty se soustředí jen na dvě varianty: u každé oblasti, kde je možná diskrece, uvádějí V0 a V1. Varianta V0 v rámci předloženého textu obvykle znamená menší regulační zátěž, V1 naopak větší regulační požadavky (předkladatel doporučuje v rámci popisu každé varianty, aniž by to uvedl v příslušné kapitole 4, většinou variantu V0, tedy menší regulační požadavky; pouze v diskreci č. 3 na str. 13 doporučuje nákladnější, ale průkaznější formu evidence V1).

Vhodné by sice bylo uvést více variant, ale rozvržení diskrečních možností na méně a více regulačně náročnou variantu dává smysl a z podstaty problematiky by další varianty jen potvrzovaly to podstatné, co vyplývá z definovaných V0 a V1.

**Nicméně doporučujeme zahrnout přehled doporučených variant a hlavních důvodů i do kapitoly 4 „Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení“.**

ZZ RIA se nezabývá náklady, které budou mít poskytovatelé např. s potenciálním vyžadováním informací, či personalizovaných dokumentů pro účastníky (str. 8 ZZ RIA). V situaci, která v ČR je, může důraz na regulaci a vynucenou transparentnost přinést více střadatelů. Navíc ve vyčíslení nákladů na str. 17 ZZ RIA uvádí, že vzhledem k rozdílnosti charakterů jednotlivých poskytovatelů panevropského osobního penzijního produktu není možné vyčíslit konkrétní náklady pro tyto subjekty. PEPP zvýší též variabilitu penzijních produktů, jde o alternativu, což je určující i pro potenciální dopady. Zde uznáváme, že náklady pro poskytovatele je skutečně obtížné vyčíslit a tato snaha by nebyla ani efektivní.

### **III. Shrnutí připomínek ke zprávě z hodnocení dopadů regulace (zpráva RIA)**

Na základě posouzení zprávy z hodnocení dopadů regulace (zprávy RIA) uplatňuje PK RIA následující doporučující připomínky:

- 1) Doporučujeme doplnit výstupy veřejné konzultace, které se zúčastnil jediný subjekt, který navíc neodpovídal na všechny otázky. Je-li to možné, doporučujeme zde využít výstupů např. z připomínkového řízení, či lépe strukturovat a shrnout poznatky z konzultace.
- 2) Přestože se jedná o záměr „harmonizovat“ oblast penzijního připojištění, tak ZZ RIA chybí mezinárodní srovnání. Klíčové jsou sice národní diskrece, ale v situaci, kdy je, viz bod 1), veřejná konzultace neprůkazná, je možné využít zahraniční zkušenosti srovnatelných zemí (ekonomicky, demograficky) s ČR s nastavením těchto/obdobných diskrecí. Doporučujeme proto doplnit mezinárodní srovnání či zahraniční zkušenosti.
- 3) Doporučujeme zahrnout přehled doporučených variant a hlavních důvodů i do kapitoly 4 „Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení“, což by posílilo přehlednost.

#### **IV. Závěr**

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **na základě posouzení zprávy z hodnocení dopadů regulace doporučuje** Legislativní radě vlády, **aby byl návrh zákona o panevropském osobním penzijním produktu a o změně souvisejících zákonů (zákon o panevropském osobním penzijním produktu) doporučen vládě ke schválení za předpokladu zohlednění výše uvedených doporučujících připomínek.**

Vypracoval: : Ing. Vladimír Štípek, Ph.D.

prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.

v. r.

předsedkyně komise